
Nowe zeszyty "Studiów i Materiałów z Dziejów Nauki Polskiej".

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 14/2, 397-398

1969

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

**Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.**

lekturę pomocniczą dla nauczycieli. W formie, w jakiej wydano niniejszy wybór pism, nie spełnia on właściwej roli dydaktycznej, poglądy bowiem Nałkowskiego na dydaktykę geografii nie zostały dostatecznie skonfrontowane z szerokim wachlarzem współczesnych metod nauczania. Brak wyczerpującej oceny historycznych dziś już tekstów także sprawia, że szansę należytego udostępnienia cennej spuścizny wybitnego geografą należy uznać, z winy wydawnictwa, za zmarnowaną.

Nie tylko zresztą nauczyciel, ale każdy przeciętny czytelnik zainteresowany geografią i jej historią chętnie widziałby pisma Nałkowskiego w perspektywie drogi, jaką przeszła geografia od śmierci uczonego. Pełniej wówczas ukazałyby się dorobek Nałkowskiego, stanowiący epokę w rozwoju geografii, lepiej uwydatniłoby się to, co żywe z tego dorobku i co utrzymało się w geografii współczesnej.

Józef Babicz

NOWE ZESZYTY „STUDIÓW I MATERIAŁÓW Z DZIEJÓW NAUKI POLSKIEJ”

W 1968 r. ukazały się cztery zeszyty „Studiów i Materiałów z Dziejów Nauki Polskiej”, wydawnictwa ciągłego zbiorowego nieperiodycznego, publikowanego przez Zakład Historii Nauki i Techniki PAN. Były to kolejne zeszyty czterech spośród pięciu serii wydawnictwa: A „Historia Nauk Społecznych”, B „Historia Nauk Biologicznych i Medycznych”, C „Historia Nauk Matematycznych, Fizyko-Chemicznych i Geologiczno-Geograficznych”, E „Zagadnienia Ogólne”.

W serii A zeszyt 12, przygotowany pod redakcją naukową L. Hajdukiewicza, nosi dedykację: „Profesorowi Henrykowi Baryczowi w czterdziestolecie pracy naukowej — przyjaciele, współpracownicy, uczniowie”. Zeszyt ma następującą zawartość: L. Hajdukiewicz, *Bibliografia prac prof. dra Henryka Barycza, 1923—1966*; A. Gieysztor, *In cronicis fratrum Domus Teutonice. Nieznany fragment dziejopisarstwa krzyżackiego z XIV w.*; P. Czartoryski, *Idea uniwersytetu i koncepcja nauki na Uniwersytecie Krakowskim w pierwszej połowie XV w. — program i jego realizacja*; M. Brahmer, *W kręgu Walezjusza. „La Pologne” Franciszka d'Amboise*; W. Hubicki, *Uczniowie z Polski na studiach chymiatryi w Marburgu w latach 1609—1620*; W. Voisé, *Leibniz i historia polskich doktryn politycznych*; K. Targosz, *Polscy korespondenci Atanazego Kirchera i ich wkład w jego dzieło naukowe*; P. Rybicki, *Z zagadnień teorii społecznej renesansu*; L. Szczucki, *W kręgu spinozjańskim (Krzysztof Sandius junior)*; W. Tatarkiewicz, *Pierwszy Polak w dziejach estetyki*; K. Opalek, *Właściwości rozwojowe nauk społecznych i humanistycznych w Polsce okresu oświecenia*; R. Dutkova, *Z problematyki szkolnictwa elementarnego w Polsce w czasach Księstwa Warszawskiego*; K. Mrozowska, *O nowe spojrzenie na Józefa Zaluskiego jako generalnego kuratora Uniwersytetu Jagiellońskiego*; A. Knot, *Z życia lwowskiej młodzieży akademickiej w przededniu rewolucji 1846 r.*; R. Wroczyński, *Dwie koncepcje pedagogiki naukowej w Polsce (Jan W. Dawid i Stanisław Karpowicz)*; M. Chamcówna, *Kilka uwag o studiach Kołłątaja nad dziejami Akademii Krakowskiej*; A. Zeleńska-Chełkowska, *Starania Józefa Szujskiego o utworzenie seminarium historii polskiej w Uniwersytecie Jagiellońskim*; F. Bielak, *Najbogatszy słownik rodzimy — „Thesaurus” Grzegorza Knapa*; R. Pollak, *Marynistyczne motywy w powieści A. Korczyńskiego*; J. Dybiec, *Warsztat naukowy „Historii literatury polskiej” Michała Wiszniewskiego*; W. Szelińska, *Krakowscy typographi i bibliopolae pierwszej połowy XVI w. wobec książki różnowierczej*; L. Hajdukiewicz, *Nieznany inwentarz instrumentarium i biblioteki Jana Brożka z roku 1657*; A. Jobert, *Reflets du Siècle d'Or dans une bibliothèque française*; J. Hulewicz, *Działalność Funduszu Kultury*

Narodowej w dziedzinie pomocy dla kraju (1940—1945); A. Vetulani, Rola YMCA w organizacji nauczania wśród żołnierzy polskich internowanych w Szwajcarii w latach 1940—1945.

Seria B, zeszyt 14 (pod redakcją naukową L. Karpowiczowej): A. Paszewski, *Albert z Lauingen jako botanik*; T. Sulma, Z. Schwarz, *Z dziejów botaniki na Pomorzu Gdańskim*; H. Bukowiecki, B. Bełdowska, *Plantae Karoanae w „Zielniku warszawskim”*; W. Szafer, *Twórczość w życiu naukowca. Próba analizy naukoznawczej*; J. Zabłocki, *Historia i działalność Zakładu Botanicznego im. Janczewskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie*; J. Zabłocki, *Profesor Kazimierz Rouppert (1885—1963)*; J. Mowszowicz, *Wkład botaników wileńskich w organizację łódzkich wyższych uczelni*; R. Danysz-Fleszarowa, *„Pamiętnik Fizjograficzny” (1881—1922). Monografia bibliograficzna.*

Seria C, zeszyt 13 (pod redakcją naukową B. Olszewicza): U. Puckalanka, *Nieznaną mapką świata w polskim rękopisie XV w.*; J. Szaflarski, *Teofil Zebrawski (1800—1887) — pierwszy doktor kartografii na Uniwersytecie Jagiellońskim (1832) i jego działalność w tym zakresie*; Z. Traczevska-Białkowska, *O pierwszym opartym na zdjęciu poligonowym planie miasta Krakowa*; B. Olszewicz, *Wykaz polskich pracowników na polu kartografii (Uzupełnienie)*; W. Ślabczyński, *Nowy przyczynek do biografii Jana Stanisława Kubarego*; K. Wypych, *Życie i zasługi naukowe Jana Stanisława Kubarego*; E. Bernleithner, *Rozwój geografii w Austrii i jej stosunki z nauką polską*; W. Olszewicz, *O autorze ulotki dotyczącej górnictwa z czasów Sejmu Czteroletniego (Notatka bibliograficzna).*

Seria E, zeszyt 3 (pod redakcją naukową W. Voiségo): J. Rebeta, *Metodologiczno-filozoficzne założenia problematyki dyscyplin praktycznych w Polsce na początku XV w.*; W. Voisé, *Siedemnastowieczna sztuka myślenia o społeczeństwie w Europie Zachodniej*; L. Szyfman, *Koncepcja człowieka i społeczeństwa w teorii Lamarcka*; S. Ziemiński, *Rozwój twórczości metodologicznej W. Biegańskiego*; H. Dutkiewicz, *Problematyka socjologii wiedzy u socjologów polskich, 1900—1939 (Próba wstępnego uchwycenia niektórych jej wątków).*

Z C Z A S O P I S M K R A J O W Y C H

NAUKI HISTORYCZNE W ZSRR W LATACH DWUDZIESTYCH

Niektóre zagadnienia rozwoju nauki historycznej w Związku Radzieckim porusza Genowefa Kurpisowa w nrze 16/1967 (wydanym w 1968 r.) „Gdańskich Zeszytów Humanistycznych. Seria Pomorzoznawcza”. Autorka analizuje rolę rządu radzieckiego w tworzeniu ośrodków naukowobadawczych, kształceniu historyków, pobudzaniu i inspirowaniu twórczości naukowej oraz popularyzacji wiedzy historycznej w pierwszym okresie rozwoju myśli historycznej w ZSRR, tj. od Rewolucji Październikowej do początku lat trzydziestych¹. Szczególną uwagę autorka poświęciła działalności wybitnego historyka i zastępcy komisarza Ludowego Komisariatu Oświaty, M. Pokrowskiego, który odegrał wyjątkową rolę w kształtowaniu nauki historycznej w pierwszych latach po Rewolucji Październikowej.

Z. Br.

¹ Lata 1917—1930 stanowią etap historii nauk historycznych w ZSRR; por. M. Nieczkina, *Kitogram diskussii o pieriodizacii istorii sowietskoj istoriczeskoj nauki. „Istorija SSSR”*, nr 2/1962, ss. 71—73.